

Haud mera prosluere suis: ferit ethera clamor.
Eccl. 10. Ita domum satara, venit hesteras, ite, expellat
Quodsi alteris Dactyliis, & Spondais temporeis
verses, soaviter fluir, ut An. 1.

Arma, ruramque cano, Troje quo primus ab oris
Italiam fato profagus, Lavinaque venie, C. T.

Moosyllabā corruit versus apud Virgilium, ut cas
sum exprimat, ut: Ruit Oceano nox. Procambit hami bos.
Preruptus aque mons.

Ut indignationem significeret, ut: En hec promissa si
des est? Aversa Dea mens.

Ut morari indicet, si forte, rurum quemque Mole sua statu
Heret pede pes, densusque viro viri.

Hexameter Spondacus, qui Dactylum à quinta sede
deturbatum in quartam rejicit, aut ad rem grandem, &
majestate plenam, aut ad rem difficultem, vel noctem ex
primentam valens. V.

An. 4. Cetera Deum siboles, magnum foris incrementum.
An. 8. Cum Patribus, populoque, Penatibus, C. T. magnis Dñz.

An. 3. Cornua relatarum obvertimus antennarum.
An. Conficit, atque oculis phrygia agmina circumspexit.

CAPUT VIII.

De Poetica Divisione, ejusque vitijs.

Dico Poetica non communem solum loquendi rati
onem, sed etiam orationem sublimitatem, ac ma
jestatem longè excedit: non enim res vulgari modo ex
plicat, sed reconditior quadam arte, spirituque poetico.
Dixisset Orator: Gemini scopuli altè consurgant; at Vates ce
cinit: Geminique minuantur ibi calum scopuli. Sic etiam dixi
let ille: somnum excutit. C. T. vocat socios: & iterum Vates:
Corripit è somno corpus, sociosque satigat. Quibus in locutis
onibus vides nescio, quid Secretum omnia à commoni
usu loquendi, ac majestatem quandam praefereat Poe
ta propriam.

Majestas ista comparatur divisioni poeticae per trans
lata

lata frequentia, per frequentem usum oratorum, per cre
bis epitheta, quæ aliquid eximij affectant, per formas lo
quendi exquisidores, quarum plures dedi Cap. 5, per eru
ditiorum fabulatorum poeticalium, per guardam, denique
loquendi licentiam, quæ poetarum spirituum praefferat.

Verum non æquæ bæc emissa ubique à Poetis uol
partur: triplex enim est apud ipsos, ut apud Oratores sy
llabatio, sublimis, Tenuis, Medius, stylus sublimis, qui ma
iestram tractat gravem, & grandem, majestatem poeticae
ubi totam rendicat, frequens est in secessu magistris,
periodos producitorum amat, figuransq; grandiores, stylus
Tenuis ad docendum potius, quam ad concipiendos affectus
accommodatus, majestatem hanc temperat; refugit, quid
quid intolens est, quidquid inumelen, aut nimis est mol
le, & tenui ductum; colit quam maximè claritatem, cys
bis tenuioribus, & proprijs magis, quam seclusatis inharces
calum, argutèque procedit; patet est in usu troporum
& figuratum, parcosq; numero rectiloem comparando fac
tius eisim, adagis, argutis, ingenuitate quadam condic
ti magis, quam alijs ornamenti desiderat. Stylus deceptum
Medius, qui ad delectationem maximè spectat; mediæ incer
dit via inter Sublimem, & Tenuem; ab autroq; quidq; ad
delectationem, & cultum facit, ubi rendicat, neglectusq;
quæ sive ad moveendum, sive ad docendum pertinet.

Adversè tamq; vñum, atque idem poema non co
dem semper stylo tractat: miscetur eisim, bæ stylis di
versa rationes, sive inter se, ac temporeantur pro varia
te rerum, quæ in singulis partibus pertinet: pars
enim illa, quæ grandem materiam tractat, sublimem sty
lum postulat; quæ mediocrem, medium; quæ vero humi
lem, tenui stylo contenta est. De Periodo vero poetica id curato, ut oblongas pe
riodos, exitumque non invententes ne inducas: neque
equat, laudatur (vñli forte cum vehementis aliquis affe
ctus exprimitur) cibis, & brevium periodorum vñlas, non
inconstans sit, ac subtilitas oratio; ut est illud. Lucani de
Senectate

1. Ad somniis non rega fere praebere cubile
2. Aspergunt; non sibi valet rancor: resumitque resumitque
3. In nuda vellere faciens. Ferentes colent
4. Supradicatos Tyrobus; percutunt, quos appalit equorum podoemus
5. Auxiliionem: dia verius non usq; cadendis
6. Terra spernit opes doris: tuberos cunctis,
7. Quamvis staret, erat: buce his minus volens
8. Satis tamē sic universa. Roruerit, Periodum ultra
9. Et, aut r. et, ut escurvete non oportere; seque statim
10. Declinandum, ut infra alterum, terram vē substitat. Clau-
11. datus communiter cum ipso versu; quoqua; vetio post
12. pronuntiant, aut pedulem meditationem, nisi rebewent affe-
13. tiois verbis ibi; atque sententiam suspendant. Incisa vetio,
14. atque membra: in medio in carmine: repudiis: sibant. Sed
15. quod incisis: quod membris; quod ova: in multis coelcludit ipsa-
16. etia; periodus debeat; ubi eam iuratum sumite; ubi coas-
17. ultere spōtūt; facilius addiscit est iocō Virgilij;
18. Viris vero pōtissimum diatropis: quia: vites; hac: sunt
19. potissimum: ut distingui: attigit: nigra: omnia: quis
20. Obscuritas; veleno familiari Tyroibus; qui dum
21. metu: gratia: verdorum ordinem plus: ex quo: transponunt,
22. non intelligitur omnia: quid dicunt. Cu: eunt: itaque: ne
23. nullus id ēst: veda: cum: verbis: sequentis: in: inferat. Quid
24. glarius: his: reg: libidus: non: he: avū: sub: hor: vē: mē: avū: sup:
25. Tyrus: re: passa: recubans: sub: tegmine: fagis: b.
26. Sylvestrem: rem: musam: meditatis: arena: regulari: mē:
27. Obscuritate: he: si: eorum: verba: quod: intime: fecerat:
28. Tyrus: syllvestris: recubans: sub: tegmine: musam: mē:
29. Tyratula: simile: sagittaria: arena: mē: alii: mē:
30. Verba supervacuas: quā: à: Tyroibus; cuius: espes:
31. aliquis: deficit: aut: syllaba: vocans: in: sub: diuum: ca: am-
32. mē: quare & Fekrā: dicit: consueverunt: Nihil: hū: vobis
33. potest: esse: putidios: vobis: nū: aspunction: rehali:
34. 3. Aperies: asperges: ex: frequetia: consonantium: alpo-
35. riorum: consergit: Nec: nisi: hat: materix: ipsius: graui: alpo-
36. per: sc: ac: dux: p: yitanda: est: Tus

三

4. Tuniditas, qui ex genitatis sic causa epiphysis, vel ex verbis sequispedalibus, aut ex usu audiebris membris, aut sentitibus venti.

5. *Humilitas*, cum scilicet bullis figuris, nullis verbis, tum floribus, nulla poetica veritatem syllabus et codicis; sed pedelessis familiaris iustar terminis, maxime a poetica dictione recedit.

6. Hiatus, quem frequēs vocalisit, aut cluobum concursus facit: ut illa Virg.
Neeldum viat & Neptis Ageo.

*Fig. 3. Nerulum matto, - vegetatio Ageo.
Fig. 4. Amphibolus Dicroidia Ageo Arachnites.*

Ecl. 2. 1. 7. Monosyllabarum concursus, qui subtilitate et
vni reddit, ut ille est Ovid. lib. 1. Trist.
Si quis, qui i. quid agam, forte requireret, erit.

CAPUT IX.

De Figuris Poeticis

Figurarum alie ad orationem poesies faciunt; alie ad dimensionem: illas habet poesis cum soluta oratione communes: quare cum fate de ipsis egerit Lib. I. ubi de Elocutiose dictum est, hic tantum aliquis, qui apud Poetas magis sunt in uso, easque breviter enunciabō; has vero, quae ad artem poeticanam unice pertinent, distinctius explicabo.

FIGVRÆ, QVÆ AD ORNATVM SPECTANT.

Hyperbole frequas multum est Poetis: bujat modi sunt illa Virgilii: Poetas ad sydere collunt: Et sydere verberat unda. Eaque machina calo, Ingenti conceusa est pondere et tellus. Cursusque pedum: pravertere ventori luctat montis equum &c.

Repetitio, quæ multum resonans habet in canticis, multipliciter fit: 1. cum vox eadem initio versus, cadentia fine ponuntur; 2. cum qua vox, per celestem versum inchoavit, absolvit subsequenter; 3. cum quæ antecedit, deinceps absolvitur, subsequenter iactuosa; 4. cum vox ex-

Poeticarum Institutionum

idem in fine duorum versuum collocatur: 5. cum eadem
initio dicitur unum versuum posui; 6. cum vox statim, sive
verbis aliquot interpositis gemitatur. En exempla.

Virg. Aen. 1. *Multa super Priamo rogans, super Heclore*
multa.

Ovid. El. 6. l. 3. *Amor illa pone metum; tibi regia nostra*
patebit;

Teque colet omnes. Illa pone metum.

Virg. Aen. 6. *Deiphobum vidit lacruma cradelire ora;*
Ora, manusque ambas.

Ecl. 10. *Surgamus; solet esse gravis cantantibus umbra.*

Juniperi gravis umbra nocte, et frigibus umbra;

Aen. 6. *Ter sonatus ibi collo dare brachia circum;*

Ter fustra compresa manus effugit imago.

Aen. 6. *Mes mes adsum, quae feci, in me convertite ferrum.*

Aen. 2. *Arma, virtus, ferre arma, vocat.*

Descriptione plurimum delectantur Poetæ. Eas omnes
ad describendum vias inueniunt, quas docui Inst. 3. Lib. 1.
sed maximè enumerando ea, quæ tunc scilicet fiunt,
cum res est. Exemplum habes hic in fine Cap. 4. Sed res
eriam fictam describere poetarum est proprium. Ita Virg.
Aen. 4. Faram describit: Invidiam Ovid. Metamorp. l. 2.

Virgilianam Hypotyposim de Didone sele iocundum
ciente latit est ob oculos habere, ut videoas quantum la-
miois hoc figura poemati afferat. Eam habes Aen. 40

At trepidas, et captis immanibus effera Dido,

Sanguineam volvens aciem, maculisque trementes

Intersus agens, et pallida morte futura

Interiora domus irrumpit limina, et altos.

Conceditis suribunda rogos, ensemque requiris

Dardanum; non hos quesumus munus in usu.

Hic postquam Ilacas vestes, notumque cubile

Conspexit; paulum lacrymis, et mente morata,

Incubuisseque toro, dixique novissima verba.

Dulces exuvie, et cetera.

Dixit, et os impressa toro: moriemur inulta?

Institutione I.

Sed moriamur, dit: sic, sic iuvat ire sub umbras.

Haurias hunc oculis ignem crudeliss ab alto.

Dardanus, et nostra secum ferat omnia mortis.

Dixerat; atque illam media inter talia ferro

Collapsam asperient comites, ensemque cruento

Spumantem, sparsaque manus. It clamor ad altos

Atria; concussam hachatur fama per urbem.

Lamentis, gemituque et semineo ululatu

Testa fremunt; resonat magnis plangoribus aether.

Audire exanimis, et rapidoque exterrita cursu,

Vnguis ora soror fædans, et peitora pugnos,

Per medios ruit, ac mortuente nomine clamauit.

Hoc illud, germana, fuit: me fraude perebant.

Hoc rogo ipse milis, hoc ignes, atque parabant.

Quid primum deserit querat et cetera.

Sic fata gradus eraserat altos,

Semiontemque sinu germanam amplexa forebat.

Cum geminæ, atque arvo siccabat vesti cruores.

Illa graves oculos conata attollere, rursus

Deficit; infixum strider sub pede vulnus.

Ter se se attollens, cubitoque innixa levavit;

Ter revoluta toro est: orulisque errantibus alto

Quæsivit celo lucem, ingenuisque repertæ.

Tum furo Virgo.

Asinethon singulis incisis conjunctiones adimit; Po-

lystibeton vero apponit: vim utraq nou vulgarem com-

putat catini: en exempla Virgilii:

Aen. 9. Ferre citi ferrum, dñe iela, scandite muras.

Ecl. 4. Terasque tractusque maris, et aliusque profundum.

Regresso est, cum ad verba dicta cogreditur Poeta, fa-

ctis alterius verbi additiones. Ovid. in Epist. Phyll. Demopho-

Demophonis, rentis, et relata, et verba dedisti.

Vela queror reditu, verba carere fidea.

Congeries varia personæ, vel actiones, aut res enu-

merat, & in unum congerit, multumque valde ad via-

cum socii comparasodam, Virg. Aen. 12. de Turno.

Spes

Spes tu nunc uni senecte,
Tu requies miseres decus, imperiumque Latinum
Te penes; in te omnis dominus noster in aga recumbit.
Dubitatio delectat placitum, dum incertum aliquo
animus & dubitanus, quid facere debet, obscurus
illud Didonis apud Virg. A. 6. 4.
Ex quid agas rae sumne procas, irrisa priores
Experiens Nomadumque per am coniubia supplices
Quos ego sum caris iam dedignata maritos
Hiacas iugum classe, atque utim Teutonum
Fusca sequuntur quiane auxilio iuvant ante levatos
Et bene apud memores reverentur gratias factis
Quis me autem (sat vello) sinec, vacibusque superbis
Iresam accipiet nec nisi heu perdital net dñm
Laonodemam santis per iustis gentilis
Quid cum sola sua mactas comitabor orantes
An Tyrii, omnique manu comitata mecum
Insequar? O quis Sidona rix, urbe reuelis
Rursus agam peiag? O ventis dare vela jubebo?
Quis morere, ut merita es ferioque averse dolorem.

Exclamat, maximam addit vim pomiculi; cu tibi
aliquotex Virgilior
A. 2. Heu que nunc tellus, inquit, que me equora possunt
Acciperet aut quid iam misero nabi denique relax
Infra. O Parricida Drymon domus licet? O inclita bello
Menia Dardanidum!

Hypallage figura est, qua ita verborum structura con-
seritur, ut res contrario modo ostensi videatur. Figura
hæc Poetatum propria, non infreques est apud Virg. ita
En. predictatis. Cum mort subduxerit animam, ab arcubus
sit: Et cum frigida mors anima subduxerit artus.
En. 8. dictus ignes sopitus latit, ait; Sopitas ignibus artus.
En. 12. pro Cui plurimus ignis subiecit ruborem, ait: Cui plus
rimus ignem subiecit rubor. &c. Figura hac ne utatur adoles-
cents, neque qui breve aliquid scribie poema.

Pleonasmus est, cum superflua vox apponitur: ita
Virg. En. 1. Et sic ore locuta est. En.

Institutione I.

29

Enallage est, cum una pars orationis pro altera po-
nit, ut nomine pro adversario. Virg. En. 6. Bellua Lerna
horrendum fissens.

Interrogatio frequens est in quovis poemate. Virg.

En. 2. Qua tanta insanis, cives?

Creditis arcenos hostes aut illa potatis?

Dona carere dolis Danaum si notas flisseret?

Proponitur a magno, est priori poetam. Ex personam,
vel rem casatem ratione, vel etiam inanimem loquenter
inducit. Virg. En. 4. ut Didossem. Eocet fugam medis-
tanti loquenter inducit:

Dissimilares etiam sperantes, perfide, tantum
Poste nefas tacitusque mea, decedere terra,
Nec te noster amor, nec te darta dexter a quondam
Nec motitura tener crudeli funere Dido?
Quin etiam byberno molitis sidere classem,
Et medijs properas aquilonibus ire per alcum
Crudeliss Quid, si non arva aitena domosque
Ignoras petere? O Troja antiqua maneret?
Troja per undosum peteterat classibus agor?
Mens fugis per regolas lacrymas, dextramque tuam te
Si bene quid de te merui, suis aut tibi quidquam
Dulce meum, miserere domus labentis. O istam
Oros, si quis adhuc precibus locu, exue mentem. &c.

FIGVRÆ, QVÆ VERSVM DIMENSIONI

INSERVIVNT.

Cæsura dicitur ea syllaba, qua ceditur a precedente
dictione, ut cum legeotti primi, vel primis syllabis
integrum pedem componat. Haec autem syllabis figura
hujus beneficii produci potest, etiam si brevissim. Virg.
En. 1. Tuyras hinc aberat; ipse te, Tityre, pinus.

Systole est, cum syllaba longa corrispiuit, quod etiam
sit abiecta altera; ex consonantibus, ut Obicit, pro Obicis.
Diastole continua est, cum syllaba brevis producitur; quod
si aliquando, geminata consonante, ut illa: Relligio, Rep-
petit, &c. Ea utriusque figura exerglas. En.

Poeticarum Institutionum

Æn. 2. Obstupuit steterunt e come, C^r vox sanctibus hestis.
Æn. 3. Italiam, Italiam primus concitans Achates.

Echolysis est elisione necessaria litterarum, & praecedentis vocalis, lequente dictione, quæ incipit à vocali. Veteres hujusmodi syllabas corripiebant posuisse, quam elidebant. Lucrei. Lib. 1.

Corporum angabit numerum, summanque sequitur. Synalphe est eluio etiam necessaria vocalis, aut diaphongi praecedentis, lequentis dictione, quæ incipiat à vocali. Hacten partibus oī, Heū, Ah, Hei, Hui conludetur utinam absorberit. Virg. Æn. 10.

O Pater, o hominum, Divumque eterna potestas. Beneficio hujus, & praebeatissimis figurae sic etiam per literatam collisso poltemur syllabæ verius totius cum prima lequentis: sic Virg.

Æn. 7. Jamque iteremens, turres, C^r secula Latinorum
Ardua cernebant juvenes.

Æn. 5. Aprante remosque, rudentesque
Exigu numerō, sed bello virida vires.

Dialephe contraria est, cum vocalis, aut diphtongus à sequente vocali non eluduntur, sed maiores integræ. recte quoniam fusi, vel etiam figura hujus beneficio immutata: sic Virg. Ecl. 3.

Et succus pecoris, C^r lac subducitur agnis.

Ecl. 8. Credimus? an qui amant, ipsi sibi somnia fingunt?
Synecesis est duarum syllabarum, quartuor vocales, nul-
la consonantia interposita distinguantur, id unam contra-
gio. Dyeresis contraria est unius syllaba in duplice resolu-
tio: en ambarum exempla ex Virg.

Æn. 7. Assuere ripis volantes, C^r fluminis alveo.

Æn. 6. Ethericum sensum, atque aurai simplicis ignem.
Prothesis est cum principio dictionis aliquid additor; ut Cnati pro Nati. Aphesis contraria, cum aliquid demini; ut Rue pro Erue; Pono pro Depone: Virg.

Æn. 11. Dextera causa tua est, Turnum gastoque, patris.

Æn. 12. Pela dabant lass, C^r spumas salis agg rucabant.

Institution I.

Syncope è medio dictionis aliquid ejicit, ut Dirum, pro Divorum; Periclis pro Periculi. Epenthesis contraria ad die, ut Religio pro Religio. Nauia pro Naua.

Æn. 3. Deserit heu tantis negligquam eripe, per iclis.

Æn. 8. Fecerat, C^r ritidō fortis Mavortis in antro.

Tmesis dictionem fecat, vocis aliqua interpolata, ut In que salutatus pio Et insalutatus. Quicunque pro Quicunque se, &c. Virg.

Æn. 5. Haec celebrata tenus sancto certamina patri.

Æn. 2. Jamque adeo super unus etiam, cum limina Veste.

Apocone deinceps aliquid in fine dictionis, ut Hymen, pro Hymenaeus; Tuguri pro Tugurij. Paragoge contra addit ut, Eludier pro Eludit. Virg.

Ecl. 1. Pauperis C^r tuguri congestum cespite culmen.

Æn. 9. Conseruim alaces admittier orant.

Metathesis syllabarum ordinem, aut litterarum iuxta-
tit, ut Evander pro Erander; Timbre pro Timber; Anti-
thesis vero litteram in alteram mutat, ut Olli pro illis; Virg.

Æn. 10. Nam tibi, Timbre, caput Evanarsus abstulit ensis.

Æn. 1. Olli subridens hominum savor, atque Deorum.

Hellenismus est graci sermonis imitatio huc in ver-
bis, ut Ilion pro Ilium, Orpheus pro Orphemus; huc etiam in
lineaxi, ut Certo tibi pro tecum. Virg.

Ecl. 5. Montibus in nostris solas tibi certat Amyntas.

Archaismus est Veterum imitatio in ijs, quæ iam ob-
soleverunt; ut Absente nobis pro Absentibus nobis. Me indulgeo pro Mihi indulgeo. Neminem noco pro Nemini
doceo.

Quod utsim attinet hinc figuratum, quæ dimen-
sioni iuxtiuant, lesto, non licet receptoriis eas uti-
pare in alijs verbis, præterquam in ijs, in quibus veteres
adhibuerunt: quin & his parce, nec sine gravitate uti-
cum, præsterrit in poëmatica breviori si.

CAPUT X.

*Quid factò opus sit, cùm ad poema conserendum
accidimus.*

Primò Poematis genustis velige optum iatis vñibus; recamque ipse repotis quid ferre humeri valeant; quid resulant: ut impar fejedeo oestri succumbas, aut rem grandem jejunie, & pueriliter tristes. Cùm primò id Parvulum venies, brevem narrationem, aut descriptionem condere contentus es: deinde cùm aliquid proficeris, epigramma describito: tertio Elegiis aliquat, aut Eclogam, at Odas factorium ad breve Poëmia ex sylvis pétitum rebito: demum audis, atq; Epopæjam aggredere, quod poëmatum omniū primū est. Caretam in hac electione habenda est ingenij cuiuscumque ratio; alij enim ad Epigrammat, alij ad Elegias, alij ad Odas, alij ad Epopæjam describendam esse nati videntur: neque omnium aliquem fuisse scimus, qui in quovis genere carissimum optimus existent. Tu, quod ingenium te fert, illoc maxime contendito.

Secundò, carthas selecto genere, siue materia, Poëmatum veterem, qui in ea poesi, quam tibi proposuerat, studiosè, & attente perlege; siue instar apud scriptare selecissima quaque, & adnotata: quo sit, ut animus notiones aptas, species, formas, sartorem deniq; poëticum bibat; quæ deinde ad usum transferantur. Poëmatum optimi sunt in Epopæja, Ecloga, ac Georgicis Virgilior, in Elegijs Ovidius, in Odis Horatius; in Epigrammatis Martialis, in Jambis, & Hendecasyllabis Catullus, in Comadijs Plautus, & Terentius; in Sylvis Statius.

Tertio meditare sedulo de futuri opere forma, atque structura; illadque suas in partes distribue eo ordinis quem rerum natura postulat; decoratio, quid tibi primo loco dicendos sit, quid secundo, quid reliquis; temque tam ita in sua capita digestam simplicissimo stylo adnotata.

Quatuor

Institutione I.

Quarto de similitudinibus, variationibus descriptis, onibus, fictionibus, affectibus, argumentis, digressionibus, prologoparijs, figurisque omnijs, quæ ad rei amplificationem, atque orationum faciliat, agnoscet cogita; eique omnia ita velis distributa, ut suum quodque locum decenter tenas, parciisque omnes coherescaut.

Quinto ad compositionem accede, prelecto tamecum identidem Poëma vetere: quod ejus stylum in iuum poëmatum derives, ut potes. Curato tamecum interea, ut diale perspicua sit, & terfa, epitheta apis, stylus rei secundum modatos, partes omnes apicem connexas, totulque poematis ductus constans, libique cohærens;

Sexto, perfectum iam opus finito, ut dies aliquot quis escat; chapl, semel, iterum, ac tertio idem relegito, recorrigoscito, emendato, donec judicio tuo castigatum satiabit. At vero ut iuum quidem operis integratam satis consulatum esse existimat; nisi prius illud exercitatissimi in hac arte hominius celatur, atque castigationi subjecerit; & processus judicio multa demploris, addiditis, immutaverit, quod ubi sit, cum demum ut in lucem prodeat, permitto.

Sed tamen non satis, hancenus prospectum est sterilis, qua in Hexametro carmine premuntur adolescentes, nisi complures hic subjiciant Transiptionum, & inchoandæ formulas à Virgilio decerpas, quæ sunt illis præsidio, non modo cùm ex una in alteram partem gradum facere oportuerit, sed cùm etiam hæc sint sub ipsorum iostium, quin eos subeat, quo pacto incohent poëmat; vel cùm erit quidpiam a pluricädum, aut introducenda figura aliqua, aut versicendum ad digressionem, aut aliud exhibendum: tunc enim, si sterile ingenium nihil habuerit, quod rei explicanda sit aptum, has formulas perlegat, in quibus facile aliquid inventent, quod in rem cadat: quod si primi nihil aptum offendit, legat iterum accuratius omnes; datum enim profecto iterata lectio, quod in prima non facile deprehenderant. Ex vero sunt.

E

Fas

34 Poeticarum Institutionum

Fama est.
Prudere ritum
Est deum exaltis.
Est procul in pelago.
Id vero horrendum; O.
Haud procul inde.
Extemplo turbari animo.
Pis e conspectu exierat.
Namque ferunt.
Parte alia Eumedes festus.
Turris ut Aeacis videt.
Hoc inter motus.
Proboscis tunc etiam.
Forte fuit iuxta tumulus.
Ut primum fato posse.
Obstupere animis aliis.
Haud regnos alii.
Parte alia horrendus risus.
Nec minus interea.
Turris erat, rasta suspecto.
Nos erat, O terras.

Tunc verb a surgant ira.
Ego ut misera manus habeo ad
Tunc sic affatur Regem.
Olli sedato responder corde.
Olli subridens ait.
Sic prior a longuitate.
His vobis indigno concessa
doloris.
Et iam fama solans.
Sic effata.
Ego ag, rump moras, enfusas.
Vade age, nate, voca Zephyrus.
Talibus inter se dicitis.
Sic aut illarrymani.
Hic vero Alcides.
Hec ubi dicta.
Hec ubi dicta dedit.
Tunc sic panca reserata.
Sic memorat geminatus.
Dij quibus imperium pelago.
Per misib; quid cantos.

INSTITUTIO II.

DE UNO QVO QUE POEMATE singulatum.

Institutio hec in duorum Capita divisit ager de Epigrammate, de Bucolicis, de Elegiis, de Georgicis, de Satyra, de Lyrica poesi, de Epica poesi, de Dramate, de Silva. De quibus poematis ea dicam, quæ scitu maxime sunt necessaria: de Epigrammate vero, Elogia, & Elegia, (quoniam in his solet primus adolescentium labor collocari) eorum gratia plura dicam.

CA:

Institutio II.

CAPUT I.

De Epigrammati.

ARTICVLVS I.

Epigrammati notio.

E Pigramma dici solet quavis inscriptio, cui personam, factum, rem simpliciter indicet; quales sunt inscripciones donatorum, & statuarum; ut est ista Clypej in Aeneide:

Aeneas hoc de Danais vicitibus armis.

Quodvis etiam breviter, & acute dicam. Epigramma solet vocari. Ut autem poema est quoddam quod maxime Epigrammati nomen obtinet, carmen est breve, ac venustum rem aliquam expopens, & ingeniose concludens. Est igitur Epigrammati materia, quicquid laudari, reprehendi, narrari, fieri potest. Fuis autem idem, qui omnis poetas, docere delectando:

Quare tolle jocos, non est iocis esse malignum;

Numquam sunt grati, qui nocuere, sales,
inquit prudentissime Seneca.

Componitur Epigramma duabus partibus. Expositio ejus est, quæ materia Epigrammati obtulit, & Conclusionem, seu dicto, quod ingeniose inde deducitur: s. g.

Omnia promitti, cum tota nocte bibisti;
Mane nihil prestas;

Hactenus expositor, sequitur inde conclusio:

Potum, mane bibe.
Hoc enim cum sugeretur, se Fannius ipse peremis. (expositio)

Hic rego, non furor est, ne moriare, mors? (conclusio)

Porro de Conclusione, quoniam præcipuum in Epigrammate est, deinde multa. Expositio autem non uno modo semper texitur. Vel enim si audita, simpliciter narratione, ut Martialis solet, & in duabus his, quæ scriptimus, cernitur; vel per figuram aliquam: seu Interrogatio sit, et in hoc

Quid